

Σε οποιαδήποτε ηλικία κι αν βρίσκεται κανείς, ακούγοντας την έννοια της μάθησης, ασυνείδητα η πρώτη σκέψη που θα κάνει συνήθως αφορά στη σχολική ζωή. Η μάθηση δεν αποτελεί απλώς μια συσσώρευση γνώσης, αλλά διαπερνά κάθε μέρος της ύπαρξης του ατόμου επηρεάζοντας τη συμπεριφορά, την πορεία δράσης για το μέλλον, τις στάσεις και την προσωπικότητά του (Rogers, 1961, σ. 280).

Η **Μετασχηματίζουσα Μάθηση** ανήκει στις θεωρητικές προσεγγίσεις της εκπαίδευσης ενηλίκων που προωθούν την εμπειρική μάθηση και υποστηρίζουν πως η μάθηση δεν ολοκληρώνεται με την απόκτηση της γνώσης, της πληροφορίας ή ενός γνωστικού αντικειμένου, αλλά περιέχει τόσο την κοινωνική αλληλεπίδραση όσο τις προσωπικές εμπειρίες του ατόμου.

Τα τελευταία χρόνια πληθαίνουν οι επιστημονικές φωνές που υποστηρίζουν ότι η θεωρία της Μετασχηματίζουσας Μάθησης μπορεί να αξιοποιηθεί και στη σχολική εκπαίδευση (Marsick, 1998) . Οι μαθητές είναι δυνατόν να εμπλέκονται σε νοητικές διεργασίες που δεν είναι απλά «άρτιες» αλλά διαθέτουν, έστω και ατελώς, χαρακτηριστικά του κριτικού τρόπου σκέψης των ενηλίκων.

Από τους βασικούς σκοπούς της εκπαίδευσης είναι η ολόπλευρη ανάπτυξη του ανθρώπου σε επίπεδο γνωστικό, ψυχολογικό, κοινωνικό, ηθικό (Ντούλια, 2012). Πολλοί στοχαστές της παιδαγωγικής επιστήμης αλλά και της εκπαίδευσης στην τέχνη (Dewey, 1934 [1980] Eisner, 2002 Efland, 2002) αναφέρονται στη σημασία και αποτελεσματικότητα που έχει η ενσωμάτωση της τέχνης στην εκπαιδευτική διεργασία. Ο εκπαιδευτικός βοηθά τον μαθητή του να κατανοήσει με δημιουργικό τρόπο τη δική του πραγματικότητα μέσα από την κριτική σκέψη και το στοχαστικό διάλογο και να οδηγηθεί «από την κουλτούρα της σιωπής στην αποκρυπτογράφηση των τρόπων κατανόησης της πραγματικότητας».

Η επαφή με όλες τις μορφές τέχνης μπορεί να αποτελέσει αποτελεσματικό εργαλείο ώστε τα διάφορα νοήματα να αποκτήσουν υλική υπόσταση. Το άτομο είναι ικανό να προκαλέσει τη σκέψη του και να επιστρατεύσει τη φαντασία του, προκειμένου να αντιληφθεί τα νοήματα και να ερμηνεύσει τις εμπειρίες του συμβάλλοντας στην προσωπική ανάπτυξη και στη διαμόρφωση υγιών αξιών και στάσεων για τη ζωή.

Η ενασχόληση με τα έργα τέχνης είναι αναγνωρισμένη ως μία εκπαιδευτική πρακτική που έχει απελευθερωτική προοπτική (Κόκκος, 2017). Μέσα σε αυτό το πλαίσιο η εκπαιδευτική διαδικασία περιλαμβάνει ριζική επανεκτίμηση και αλλαγή δυσλειτουργικών πεποιθήσεων μέσα από τη διεργασία του κριτικού στοχασμού και των εναλλακτικών τρόπων μάθησης.

Η ΜΜΑΕ άρχισε να εφαρμόζεται από το 2009 στην Ελλάδα με εισηγητή τον καθηγητή Αλέξη Κόκκο. Λειτουργεί στο θεωρητικό πλαίσιο της Μετασχηματίζουσας Μάθησης, που αρχικά διατυπώθηκε από τον Mezirow (με την παράλληλη υιοθέτηση απόψεων των Freire, Dewey και Gardner) σχετικά με την αισθητική εμπειρία ως στοιχείο της εκπαιδευτικής διεργασίας. Αξιοποιείται επίσης η τεχνική του Perkins σχετικά με την άντληση νοήματος μέσα από την παρατήρηση έργων τέχνης. Η μέθοδος μπορεί να λειτουργήσει ως ένα αποτελεσματικό εργαλείο στην εκπαιδευτική

διαδικασία με το οποίο οι εκπαιδευτικοί θα προωθούν την κριτική σκέψη και το μετασχηματισμό νοητικών δυσλειτουργιών που έχουν διαμορφώσει οι εκπαιδευόμενοι (Κόκκος, 2011)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΕΣ ΑΝΑΦΟΡΕΣ

Dewey, J. (1910/1933). *How We Think?* Boston: Heath.

Eisner, E. (2002). *The Arts and the Creation of Mind*. New Haven & London: Yale University Press.

Efland, A. (2002). *Art and Cognition*. New York: Teachers College, Columbia University

Κόκκος, Α. (2017) Μετασχηματίζοντας στερεοτυπικές αντιλήψεις στο σχολείο και στην εκπαίδευση ενηλίκων. *Εκπαίδευση Ενηλίκων*, 39, σ.47-52.

Κόκκος και συν. (2011). *Εκπαίδευση μέσα από τις τέχνες*. Αθήνα: Μεταίχμιο.

Marsick, V. (1998). Transformative Learning from Experience in the Knowledge Era. *Daedalus*, 127 (4), 119-136.

Ντούλια, Α. (2012, Οκτώβριος). Δημιουργική Μάθηση μέσα από την Τέχνη: Μια πρόταση διδασκαλίας στην Ιστορία. Στο Σ. Κανάκη –Πρωτόπαπα (Επιμ.), 6ο Πανελλήνιο Συνέδριο του Ελληνικού Ινστιτούτου Εφαρμοσμένης Παιδαγωγικής και Εκπαίδευσης (ΕΛΛ.Ι.Ε.Π.ΕΚ.). 5-7 Οκτωβρίου 2012.

Rogers, C. (1961). *On Becoming a Person*. Boston: Houghton- Mifflin.